

ВСТУП

Цей Вісник Національного університету "Львівська політехніка" приурочено надзвичайно важливій для української вищої архітектурної освіти події – XVIII огляду-конкурсу дипломних проектів архітектурних та художніх вищих навчальних закладів України, який у цьому році проходить у стінах Львівської політехніки. У Львові на огляді-конкурсі очікують представників провідних інституцій Києва, АР Крим, Донецька, Харкова, Одеси, Дніпропетровська, Полтави, Рівного, Черкас, гостей з-за кордону. Тому Вісник покликаний не лише презентувати наукові дослідження навчально-педагогічних працівників, а й ознайомити учасників огляду-конкурсу з діяльністю кафедр Інституту архітектури, з їх історією, з видатними особистостями, які там колись працювали, з науковими інтересами і особистими досягненнями викладачів, з перспективами та планами на майбутнє.

У стінах Львівської політехніки огляди-конкурси дипломних робіт проводяться не вперше. У 1976 році тут відбувся тоді ще Всесоюзний огляд дипломних робіт у галузі архітектури, а у 2001 році львівський Інститут архітектури приймав гостей з усіх вищих архітектурних шкіл України. Кожного разу це свято архітектурної творчості ставало для студентів вагомим стимулом до навчання і архітектурних пошуків.

Архітектурна спеціальність у Львові найдавніша в Україні, її було відкрито у 1730 р. при Львівському університеті. Коли ж у 1844 р. у місті, за прикладом Відня, було створено Технічну академію, то архітектурну спеціальність перевели до її структури. У 1877 р. факультет розмістився у щойно збудованому головному корпусі, спорудженому за проектом випускника Віденської технічної академії, уродженця Галичини, Юліана Захарієвича, де знаходиться і до сьогодні. Нинішній Інститут архітектури створений у 2001 році на базі архітектурного факультету в результаті реструктуризації Національного університету "Львівська політехніка". Деканами архітектурного факультету були впродовж 1971–1977 рр. канд. арх., доцент І.І. Середюк, 1977–1991 рр. – д-р арх., професор А.М. Рудницький, а з 1991 р. факультет, а тепер Інститут архітектури очолює д-р арх., професор Б.С. Черкес. У різний час на архітектурному відділі Львівської політехніки працювали видатні вчені, архітектори та педагоги Юліан Захарієвич, Іван Левинський, Едгар Ковач, Тадеуш Обмінський, Вітольд Мінкевич, Іван Багенський. Вони розвинули львівську архітектурну школу і зуміли через своїх учнів донести її основні принципи до сучасних поколінь.

Нині інститут об'єднує 6 кафедр: дизайну та основ архітектури (завідувач кафедрою – д-р арх., професор Б.С. Черкес), архітектурного проектування (завідувач кафедри – канд. арх., доцент І.П. Гнесь) дизайну архітектурного середовища (завідувач кафедри – д-р арх., професор В.І. Проскураков), містобудування (завідувач кафедри – канд. арх., доцент Ю.І. Криворучко), реконструкції та реставрації архітектурних комплексів (завідувач кафедри – д-р арх., професор М.В. Бевз) і архітектурних конструкцій (завідувач кафедри – д-р техн. наук, професор Р.І. Кінаш). З цього переліку кафедра архітектурних конструкцій має статус навчально-обслуговуючої, решта п'ять кафедр є випусковими. Інститут архітектури готує бакалаврів за трьома освітньо-кваліфікаційними напрямками: "Архітектура", "Дизайн", "Реставрація творів мистецтва", а також спеціалістів і магістрів за спеціальностями "Архітектура будівель і споруд", "Дизайн архітектурного середовища", "Містобудування", "Реставрація пам'яток архітектури", "Графічний дизайн", "Інтер'єр та обладнання". Сьогодні в Інституті архітектури навчається 1400 студентів (тоді як у 1994 році їх було 475); він нарівні з Київським національним університетом будівництва і архітектури є одним з найбільших в Україні. За останні п'ять років конкурс серед абітурієнтів на вступних іспитах до Інституту становив 3–4 особи на місце.

Навчальний процес забезпечують 135 викладачів, 74 з яких мають наукові ступені і вчені звання. На кафедрах працюють 10 докторів наук, професорів. За останні 5 років співробітники Інституту архітектури захистили 4 докторські та 30 кандидатських дисертацій. Викладачі кафедр підвищують кваліфікацію в провідних науково-дослідних та проектних організаціях Львова, України, а також за кордоном, зокрема в Австрії, Італії, Німеччині, Польщі, Росії, США і Китаї. За результатами наукової діяльності в останній час було видано 16 монографій, опубліковано понад

тисячу наукових статей і виголошено близько 800 доповідей на міжнародних, загальноукраїнських і університетських конференціях. У науково-дослідних лабораторіях, які діють при кафедрах архітектурних конструкцій, дизайну архітектурного середовища, реставрації та реконструкції архітектурних комплексів та архітектурного проектування виконуються наукові дослідження за госпдоговорами.

Міжнародні зв'язки інституту мають широку географію і зосереджені на участі у міжнародних конференціях, наукових стажуваннях викладачів та спільній творчій праці викладачів та студентів з вузами інших країн Європи, Америки, Азії і Північної Африки. Особливо активно розвивається співпраця із факультетом архітектури і просторового планування Віденського технічного університету, угода про яку чинна з 1995 р. У межах цієї кооперації в різних наукових і навчальних заходах взяли участь 320 викладачів і студентів, завдяки чому викладачі можуть проводити інтенсивні наукові дослідження, писати і захищати свої кандидатські і докторські дисертації, завершити і опублікувати монографії. Останніми роками було проведено 18 міжнародних студентських воркшопів, зокрема у Варшаві, Венеції, Відні, Граці, Києві, Кракові, Криму, Львові, Москві, Одесі, Парижі, Флоренції, Шанхаї.

У 2007 році викладачі і магістри кафедри містобудування під керівництвом завідувача кафедри Ю.І. Криворучка досліджували зону впливу III Транс'європейського коридору Берлін–Київ за програмою TACIS. На цей проект ED С III Via Regia, № 207 10 701 Євросоюз виділив грант у розмірі 160 тис. €. Активно діє науково-дослідна лабораторія НДЛ-104 під керівництвом проф. М.В. Бевза, яка займається дослідженням і збереженням архітектурної спадщини України (зокрема Галичини), щорічно виконуючи проектні замовлення на суму близько 100 тис. €. У цих лабораторіях, як і в Проектно-конструкторському бюро університету, студенти Інституту набувають досвіду практичної роботи. Діють двосторонні угоди про творчу співпрацю з Вищою фаховою школою у м. Аугсбург, Технічними університетами у Варшаві, Вроцлаві, Кракові, університетами в Москві, Києві, Дніпропетровську, Донецьку, Одесі. Продовжує реалізовуватися спільний міжнародний шведсько-українсько-молдавський проект „INTERSAVE”, який здійснюється під керівництвом Королівської Академії наук Швеції в кооперації з університетом у м. Лунд на основі двосторонньої угоди з Львівською політехнікою. Налагоджено постійні творчі контакти з Саксонською академією мистецтв у Дрездені, Українською і Польською академіями наук, Фондом Ромуальдо дель Б'яно у Флоренції, Інститутом архітектури і дизайну Університету Нью-Джерсі та іншими установами.

Студенти інституту, починаючи з 2-го курсу, залучаються до науково-дослідної роботи. За активну участь у студентській науково-технічній університетській конференції понад 30 із них було відзначено преміями університету, а на щорічних Всеукраїнських оглядах-конкурсах кращих дипломних робіт вони отримали понад 60 нагород. Тематика дипломних проектів є актуальною, близько 61,1 % робіт виконано на замовлення державних і приватних організацій, загалом за останні 5 років Державна екзаменаційна комісія рекомендувала до практичного впровадження 57% дипломних робіт.

Колектив Інституту архітектури Львівської політехніки гідно продовжує справу збереження і розвитку традицій Львівської архітектурної школи.

*Відповідальний редактор
д-р арх., професор Б.С. Черкес*